

JAN AUGUSTYNOWICZ

RODZAJ *RHODODENDRON* L. WE WROCŁAWSKIM OGRODZIE BOTANICZNYM

Rodzaj *Rhododendron* L. jest we Wrocławskim Ogrodzie dość dobrze reprezentowany, a w znacznej części ocalała przedwojenna kolekcja jest w miarę możliwości stale uzupełniana. Różaneczniki i azalie znajdują we Wrocławiu nieco lepsze warunki rozwojowe niż w innych miastach Polski. Spływająca spod Sudetów woda ma odczyn prawie obojętny, wilgotność powietrza w obrębie miasta jest dosyć duża, położenie zaś ogrodu w środku miasta powoduje osłonięcie go od zabójczych dla różaneczników chłodnych wiatrów. Niekorzystne są natomiast warunki glebowe: zbita, ilasta, uboga, nieprzepuszczalna ziemia nie zezwała na swobodny wzrost roślin i musi być uprzednio poprawiona przez dodanie torfu i piasku.

Poniżej podajemy krótki przegląd gatunków rosnących we Wrocławskim Ogrodzie Botanicznym.

Podrodzina *Eurhododendron* Endl., sekcja *Leiorhodium* Rehd.

1. Popularny amerykański *Rh. catawbiense* Michx. występuje w kilkunastu egzemplarzach i paru odmianach barwnych. Krzewy dochodzą w suchej i ubogiej glebie zaledwie do 2 m wysokości, kwitną jednak regularnie i obficie. Okazy, rosnące na eksponowanych północnych i wschodnich stanowiskach nie wymarzają, lecz rosną słabo.

2. *Rh. macrophyllum* Don, pochodzący z zachodnich części Stanów Zjednoczonych AP, został wysadzony przed wojną w najgorszych bodaj dla różanecznika warunkach, a mianowicie wśród skałek wapiennych, na wystawie pełnosłonecznej i zupełnie otwartej od wschodu. W warunkach tych krzew normalnie trzymetrowy, osiąga zaledwie 1 m wysokości, kwitnie jednak corocznie obficie i nie wykazuje większych uszkodzeń mrozowych.

3. Południowo-europejski *Rh. ponticum* L., zbliżony pokrojowo do *Rh. catawbiense*, jest też okazem dość starym i pod wpływem chłodnych północnych wiatrów traci w czasie ostrych zim część liści, zasadniczo jednak może być uważany u nas za gatunek zimotrwały.

4. Amerykański *Rh. maximum* L., dochodzący w naturze do 12 m wysokości, zakwitł w cztery lata po siewie, osiągając w tym czasie 1,5 m wysokości. Czerwono-różowe kwiaty rozwijają się w czerwcu. W ciągu ostatnich dwu lat siewek nie okrywano zupełnie.

5. Kaukaski *Rh. Smirnowii* Trautv., o pięknych różowych, fryzowanych kwiatach i liściach o brązowym kutnerze na spodzie, osiąga u nas 3 m wysokości i jest jednym z najpiękniejszych gatunków. Zakwita on regularnie w maju i dotąd nie obserwowano na nim żadnych poważniejszych uszkodzeń

mrozowych. Jedynie stary okaz, wysadzony na eksponowanym północnym stanowisku wykazuje słabe ulistnienie.

6. *Rh. degronianum* Carr. z Japonii zakwitł również po upływie czterech lat od chwili wysiewu. Niski, o zwartej budowie krzew pokrywa się pięknymi, dużymi, różowymi kwiatami już w kwietniu.

Sekcja *Lepipherum* Don

7. *Rh. × myrtifolium* Lodd. (*Rh. hirsutum* L. × *Rh. minus* Michx.) osiąga u nas wysokość 1 m, różowe, dochodzące do 2,5 cm szerokości, kwiaty pojawiają się co roku obficie.

8. *Rh. laetevirens* Rehd. (*Rh. carolinianum* Rehd. × *Rh. ferrugineum* L.) nie zakwitł dotąd, lecz rośnie dobrze mimo nieokrywania go zimą.

9. Pochodzący z Chin Zachodnich *Rh. hippophaeoides* Balf. f. et W. W. Sm. przetrzymuje nasze zimy doskonale, choć Rehder uważa go za gatunek wrażliwy. Kilkunastoletni krzew wykazuje 1 m wysokości, odznacza się drobnymi, sinymi liśćmi i niedużymi lawendowo-niebieskimi kwiatami, pojawiającymi się w kwietniu. Jeden okaz ostatnio zginął wskutek zbyt cienistego stanowiska i zagłuszenia go przez inne, bujniej rosnące *Ericaceae*. Jest to bardzo charakterystyczny gatunek, zasługujący na rozpowszechnienie.

Sekcja *Rhodorastrum* Maxim.

10. *Rh. racemosum* Franch. z Chin Zachodnich zakwitł u nas po trzech latach od chwili siewu i jest chyba jednym z najłatwiejszych i najpiękniejszych niskich różaneczników, zimujących w naszych warunkach klimatycznych.

Wśród niedużych, owalnych, oliwkowo zabarwionych liści ukazują się w kwietniu masy niewielkich, czysto różowych kwiatów. Nasiona kiełkują łatwo, siewki rosną dobrze i szybko. Można go jak najgoręcej polecać. Na zimę nie jest zabezpieczany i pomimo to żadnych szkód mrozowych dotychczas nie wykazał.

11. Altajski *Rh. dauricum* L. dochodzi u nas do 2 m wysokości. Okaz wysadzony przed wojną rośnie dobrze, a ostre zimy powodują jedynie zrzućanie części liści i pewne uszkodzenia pączków kwiatowych. Nieduże, purpurowo-lila kwiaty ukazują się pojedynczo niekiedy już późną jesienią; główny jednak czas kwitnienia przypada na początek marca.

12. *Rh. × praecox* Carr. (*Rh. dauricum* L. × *Rh. ciliatum* Hook. f.) jest także krzewem półzimozielonym. Przypomina wyglądem poprzedni gatunek, lecz liście i różowo-purpurowe kwiaty są większe. Stary egzemplarz miał 2 m wysokości, zdjęte z niego sadzonki ukorzeniły się dobrze i zakwitły po 2 latach szybkiego i bujnego wzrostu. Zakwita on w końcu marca lub na początku kwietnia i jest znacznie od poprzedniego efektowniejszy.

Liczne różaneczniki z sekcji *Anthodendron* Endl. (azalie) postaram się omówić w następnym Biuletynie.